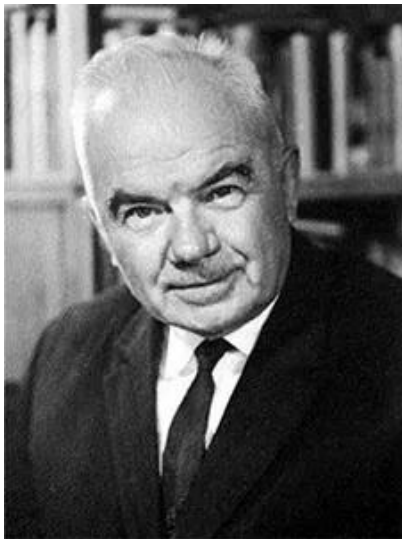




ПОРТЕНКО Леонід Олександрович (11(23). 10. 1896, м-ко Сміла Черкаського пов. Київської губ., нині місто Черкаського р-ну Черкаської обл. — 26. 05. 1972, Ленінград, нині Санкт-Петербург) — орнітолог, зоогеограф. Доктор біологічних наук (1940), професор (1937). Закінчив Волинську губернську гімназію (Житомир), Московський університет (1925). У 1918 — секретар Відділу охорони пам'яток природи Міністерства земельних справ України. 1919—20 був співробітником Біологічної секції Постійної комісії для вивчення природних багатств України Фізико-математичного відділу УАН; 1920—21 — співробітник Зоологічного музею ВУАН у Києві. Один із засновників секції Відділу природничих наук Українського наукового товариства (1920). Працював 1929—40 в Арктичному НДІ; 1940—72 — старший науковий співробітник Зоологічного інституту АН СРСР (обидва — Ленінград). Брав участь в експедиціях на Південь України, Волинь, Закарпаття, Північний Урал, Нову Землю, Таймир, Чукотку, Камчатку, Острів Врангеля, Курильські острови, Кавказ та ін. Зібрав велику колекцію тушок, шлунків, гнізд та яєць птахів. Вивчав географічне поширення та внутрішньовидову мінливість птахів. Підтвердив необхідність виділення єдиної Голарктичної зоогеографічної області з Арктичною, Палеарктичною і Неарктичною підобластями. Розробив схему орнітогеографічного районування території СРСР (1965) та його окремих регіонів. Укладач карти ареалів птахів фауни СРСР, опублікованої у перших семи випусках «Атласу поширення палеарктичних птахів» (1960—92), виданого німецькою мовою спільно АН СРСР та Німеччини. Організатор першої всесоюзної орнітологічної конференції. Перший куратор Біологічної станції Зоологічного інституту АН СРСР на Куршській косі. На честь вченого названо вид землеріпок — мідиця Портенка (*Sorex portenkoi*).

Основні праці

Очерк фауны птиц Подольской губернии // Бюл. Моск. об-ва испытателей природы. Отдел биол. Т. 37. Москва, 1928; Фауна птиц внеполярной части северного Урала. Москва; Ленинград, 1937; Очерк фауны птиц Западного Закарпатья // Сб. ст. памяти П. Сушкина. Москва; Ленинград, 1950; Птицы Чукотского полуострова и острова Врангеля. Ленинград, 1972. Ч. 1; 1973. Ч. 2.

Рекомендована література

1. Придатко-Долін В. Леонід Портенко (1896—1972) — знаний природник, учасник експедицій в Арктику та на Далекий Схід // GEO&BIO. 2021. Т. 21.

Г. Г. Гаврись

Бібліографічний опис:

Портенко Леонід Олександрович / Г. Г. Гаврись // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891880>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).